

▲ Kamenné vrchy od Liščí hory. Okolí Výspy, vpravo Plesná a na obzoru Zelená hora u Chebu.

Zajímavá místa Karlovarského kraje – Přírodní park Kamenné vrchy

Stanislav Wieser, Karlovy Vary

Pro území Lubské a části Hazlovské vrchoviny mezi Luby a Skalnou byla v roce 1995 vyhlášena tehdejším Okresním úřadem v Chebu ochrana přírody a krajiny formou přírodního parku. Původní rozloha 36 km² byla později snížena na 29,5 km². Hraniční vrchovinný val geomorfologicky patří do čtyř okrsků Smrčin, takže bylo pro něj zvoleno pojmenování snad podle dvou Kamenných vrchů, z nichž vyšší (562 m) je severně od Skalné a nižší (544 m) je severně od Plesné. Nejvyšším vrchem přírodního parku je však Liščí hora (658 m) severozápadně od Lubů. V německých mapách toto území patří do Elstergebirge, tedy u nás podle dřívějšího členění do Halštrovských hor. Avšak teprve v letech 2013–2014 došlo k vyznačení turistické cesty od Lubského sedla na severním okraji území do Skalné na jihu. Zde tato nová modře značená trasa navazuje na červeně značenou trasu, po níž je vedena z větší části

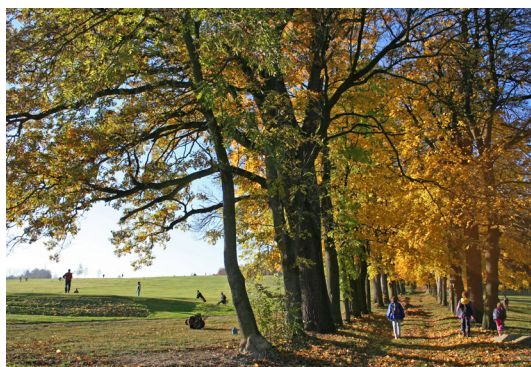
východní hranice přírodního parku. Na západě je park vymezen státní hranicí. Všimněme si zajímavostí Kamenných vrchů na modré trase, která je zatím méně frekventovaná na rozdíl od dříve známé červené trasy se zajímavostmi ve Skalné, Velkém Luhu, Lomničce a Lubech. Vyjdeme od Lubského sedla. Jmenuje se podle Lubů a Lubské vrchoviny, nikoliv podle Lubnů, které v okolí pochopitelně nenajdeme. Na turistických směrovkách je pojmenování podle internetové mapy. Smiřme se s tím – mapa Klubu českých turistů (zelená edice 1 : 50 000) s aktualizací a přesnějšími údaji vyjde až v 7. vydání v roce 2016. Cestu z Lubů k ruinám zámku v Horních Lubech vroubí Zámecká alej, která spolu se skupinou čtyř buků vpravo v louce představuje celkem 87 památných stromů. Zatímco zámek za oplocením se rozpadá, památná lípa v Horních Lubech za oplocením je ošetřována a zůstává vitální. Než k ní

dojdeme, odbočíme vlevo ke klubovně golfového hřiště. Spolu s restaurací vznikla z bývalého zemědělského objektu. Od roku 2005 nad ní stojí dřevěná rozhledna pojmenovaná „U Strejců“. Z vyhlídkové plošiny ve výšce 19 m je kruhový rozhled, ve kterém vyniká panorama západní části Krušných hor na území přírodního parku Leopoldovy Hamry. Za výšinou Nad Dvorem (632 m) se skrývá již jmenovaná Liščí hora. Po jejím západním úbočí projdeme, až nastoupíme z červeně značené cesty od rozcestí Pod Vodárnou na modře značenou trasu, dojdeme silnicí do Lubského sedla a zamíříme k jihu.

Jižně od Liščí hory se otevírají pláně pastvin kolem bývalé vsi Dürngrün s poválečným pojmenováním Výspa. Fotografie umístěná na tabuli na vrcholu Bažantnice (589 m) ukazuje, jak se odtud jevila vesnice před druhou světovou válkou a ještě až do likvidace v hraničním pásmu zneprístupňovaném od roku 1948. Do bývalé Výspy lze dojít také přímo z Lubů např. přes Flussberg po asfaltované cestě. Na bývalé návsi je od září roku 2015 obnovený pomník zdejších obyvatel, kteří padli v první světové válce. Východně u cesty nad potokem připomíná pomníček sedláka Josefa Seiferta, kterého v létě roku 1934 přejel vůz naložený obilím – tehdy se tu hospodařilo na pestré mozaice polí.

Dál v lesních partiích přechází cesta údolní olšiny Pstruhového potoka, smřčinami a bory mine nevýrazný Kamenný vrch a sestoupí k rybníku na potoce Rokytník. Kdybychom odbočili ze značené cesty nebo jindy projížděli níže přes Rokytník, vlevo u silnice mezi Plesnou a Smřčinou se můžeme zastavit u minerálního pramene upraveného k odběru kyselky. Vpravo od silnice asi po 150 m lze nalézt v porostu křovin stále skrytější Karminové jezírko se silně mineralizovanou vodou.

Značená cesta vede přes město Plesná, jehož zástavba je vyjmuta z území přírodního parku, což je sice výhoda pro posuzování vlivů na chráněnou krajinu, ale krajinný ráz místa se tím nezlepší. Srdce jistě „neplesá“ – mohu-li použít banální souznění k názvu místa – nad objekty zaniklého textilního průmyslu. S odkazem na původní název sídla Fleissen lze doufat, že jako v minulosti pile město zvelebují. Ostatně je spojeno se vzorným klínem Vogtlandu v okolí lázní Bad Brambach.

- ▲ Zámecká alej a golfové hřiště v Horních Lubech.
- ▲ Obnovený pomník ve Výspě.

Železniční stanice Plesná je nově jen přístřeškem s nástupištěm na trati, která v krátkém úseku vybíhá z německého území a znovu se na něj vrací. Při stavbě trati v roce 1864 nebyl problém v pětinasobném přecházení státní hranice na úseku necelých 9 km, protože vedení trati určoval terén. V místě hradního vrchu Neuhausu necelý kilometr jižně od nádraží Plesná byla se svahem stržena východní část jeho opevnění. Tehdy již byl hrad, opuštěný někdy v 15. století, v troskách podobných dnešnímu stavu. Ve vzrostlém lesním porostu obranný val v půlkruhu obepíná návrsí, na němž nejsou rozeznatelné zdi. Hradní vrch je v místě nad skalnatým svahem při západní straně trati a vede k němu odbočka z modře značené turistické cesty.

Po 3 km od odbočky k hradu Neuhaus se stýkají lesní cesty na rozcestí k bývalému Velkému

- ▲ Karminové jezírko v nivě Rokytníku.
 - ▲ Rybník u Zámecké cesty v bývalém Velkém Rybníku.
 - ▲ Skalná z nového parku v údolí Sázky.
- Všechny fotografie Stanislav Wieser.

Rybníku, osadě vzniklé koncem 18. století v odlesněném prostoru s řadou rybníků. Z nich se dochovaly dva, níže při potůčku narůstají rašeliště. Z osady zůstal křížek na vysokém soklu se jmény původních donátorů z roku 1818. Na nově upraveném místě U Křížku lze z informační tabule vyčíst, že zde byla v roce 1820 postavena přádelna bavlny, zrušená však již o dvacet let později. Údaj o 14 zdejších usedlostech neodpovídá reprodukovanému katastrálnímu plánu, podle něhož zde bylo 5 obytných usedlostí (červeně vybarvené objekty). Při vymezení hraničního pásma musela být osada zbourána. Nyní lze v pastvině rozeznat umístění dvou usedlostí, vedle nichž prochází místní zelené značení tzv. Zámecké cesty ze Skalné do Schönbergu. Tato cesta navazuje na další místní okruhy značené ze Skalné žlutou a červenou barvou v úhlopříčné dělení bílým čtverci. Přeshraniční provoz pěších návštěvníků ze Schönbergu na hrad ve Skalné oživuje tyto cesty.

Další odbočkou z modré turistické cesty lze na německém území navštívit skromnější zdroj občerstvení, než poskytují hradní restaurace. Od soutoku potoků Scheidenbach a Marlilbach (Sázek a Velkorybnický potok) vede 300 m odbočka ke kyselce, která vyvěrá v altánu u potoka. Podle údajů na informační tabuli je kyselka Schönberger Sauerling svým obsahem oxidu uhličitého a minerálních látek špičkovým vývěrem na území Vogtlandu. Od roku 1932 je zdejší vývěr stabilní. Dovolím si poznamenat, že by jím nebyl, kdyby v jeho blízkosti stála průmyslová stáčírna minerální vody.

Nedaleké místo u hraničního toku Sázkou je v některých mapách označováno Mlýn u Kyselky. O jeho souvislosti s osadami Grossenteich a Mattelberg informuje tabule s údaji o tzv. Mášově mlýnu. Ruiny mlýnu, pozdějšího výletního hostince, jsou u potoka patrné. Vedle něj vystupuje nápadná skála s ukázkovým žokovitým rozpadem žulového masivu, který je podložní horninou jižní části Kamenných vrchů.

Romantické přírodní koupaliště na západním okraji Skalné je rozloučením s přírodní krajinou Kamenných vrchů, ovlivněnou její historií, a je vstupem do nejstaršího dochovaného historického sídla na území, jehož méně známou částí jsme prošli. ■